

участі в єдиному виробничо-технологічному процесі, побудовані на взаємовигідній договірній основі й направлені на одержання прибутку, який дозволяє всім учасникам вести розширене відтворення. При цьому особливу увагу необхідно приділити механізму ціноутворення як основи економічних взаємовідносин.

Передумовами виникнення економічних відносин між суб'єктами молокопродуктового підкомплексу є технологічна, економічна, організаційна, інформаційна та інші види залежностей, які зумовлені поділом праці.

При оцінці ефективності економічних взаємовідносин у молокопродуктовому підкомплексі необхідно враховувати ефективність роботи кожного господарюючого суб'єкта, оскільки індивідуальна ефективність впливає на загальну і перспективні індивідуальні ефективності.

У молокопродуктовому підкомплексі сутність ефективності економічних взаємовідносин полягає в одержанні корисного ефекту, формою прояву якого є виражений у грошовому еквіваленті чистий дохід, прибуток, які є головними критеріями ефективності та основою для визначення системи показників. Корисний ефект передбачає можливість здійснення розширеного відтворення. При виділенні критеріїв і системи показників, за допомогою яких визначається рівень економічної ефективності виробництва, необхідно враховувати специфічні особливості функціонування підкомплексу, а також з якою метою визначається ефективність, яким рівнем затрат і ресурсів вона має характеризуватися.

На розвиток економічних відносин між суб'єктами молокопродуктового підкомплексу та на їх ефективність впливає велика кількість факторів, які доцільно вивчити, ідентифікувати та класифікувати. Проведене дослідження дозволяє виділити таку сукупність факторів: фактори економічної ефективності – існуючі економічні взаємовідносини; ціноутворення; канали реалізації; ступінь виконання договірних зобов'язань; динаміка обсягів виробництва продукції; стан і використання виробничих ресурсів; їх кількісна та якісна характеристика; якість сировини і готової продукції; інструменти державного регулювання; фінансово-кредитна система; інвестиційна привабливість; конкуренто-спроможність галузей;

фактори технологічної ефективності – використання сучасних технологій, які сприяють зниженню затрат; організація виробництва; продуктивність корів; рівень механізації та автоматизації виробничих процесів на стадіях виробництва і переробки; сезонність виробництва молока; стан кормової бази; селекційно-племінна робота; рівномірність отелень; підвищення якості молока та ін.; організаційно-правові фактори регламентують правове поле, у межах якого функціонують суб'єкти молокопродуктового підкомплексу; фактори соціальної ефективності – умови праці та життя людей; рівень оплати праці; кваліфікація працівників; потреба населення у певних видах продукції; платоспроможний попит і структура споживчих витрат населення; демографічна ситуація та ін.; природно-кліматичні та екологічні фактори.

У сучасних умовах економічна ефективність функціонування підприємств молокопродуктового підкомплексу виражається як у рості показників рентабельності, чистого доходу, продуктивності праці, так і в підвищенні оплати праці працівників, якості придбаної сировини, рівня окупності виробничих витрат, зміцненні фінансового стану, ефективності використання внутрішніх факторів виробництва суб'єктів господарської діяльності та ін.

УДК 338.43(477):330.341.1

ПОЛЩУК С.П., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

kafzovnpolit@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Інноваційна діяльність на сучасному етапі розвитку являє фундамент стабільного та ефективного економічного зростання. Практична реалізація переходу до інноваційної моделі

розвитку в Україні має особливе значення для аграрної сфери. В умовах жорсткої конкуренції доводиться звертатися до інновацій, оскільки ефективно їх використання є передумовою успішного функціонування аграрних організацій на конкурентних зовнішньому та внутрішньому ринках. Актуальність дослідження інноваційної діяльності в аграрному секторі обумовлена посиленням конкурентної боротьби на ринку сільсько-господарської продукції та інтеграцією України у міжнародний економічний простір.

Інноваційна діяльність в агропромисловому комплексі відрізняється різноманітністю регіональних, галузевих, функціональних, технологічних і організаційних особливостей. Сутність інноваційного розвитку в аграрному секторі економіки полягає у розробці і впровадженні в аграрне виробництво прогресивних методів ведення господарства, в основі яких лежать методи ефективного виробництва продукції, застосуванні нового покоління техніки, використанні нової кадрової політики.

На інноваційні процеси в аграрному господарстві мають безпосередній вплив особливості сільськогосподарського виробництва, які визначаються сезонністю сільськогосподарської праці, залежністю від природних і кліматичних умов, різними технологіями виробництва продукції рослинництва і тваринництва тощо.

Посилення інноваційної активності має посідати центральне місце в реалізації державної економічної політики в аграрній сфері, тому що саме вона має змогу забезпечити продовольчу безпеку країни, а також формує 17 % валового внутрішнього продукту та близько 60 % фонду споживання населення. У сільській місцевості проживає третина загальної кількості населення. Однак ситуація, що склалася на даний час в Україні дає змогу виділити низку проблем, які гальмують впровадження інноваційної діяльності.

В Україні недостатні умови для ефективного здійснення інноваційної діяльності в аграрному секторі, адже надалі залишається актуальним завданням вдосконалення державної системи регулювання та стимулювання інноваційного розвитку шляхом впровадження певних заходів законодавчо-економічної політики. Нормативно-правова база є суперечливою та недосконалою, відсутня ефективна інноваційна політика, яка містила б у собі важливі стратегічні й тактичні аспекти.

Інноваційний розвиток в аграрному секторі потребує масштабного фінансування і всебічної державної підтримки, що надзвичайно важливо в умовах поширення на українському ринку науково-технічної продукції конкурентоспроможних іноземних техніки й технологій, які за своїми техніко-економічними параметрами не поступаються, а часом і перевершують вітчизняні аналоги. Необхідно використовувати вітчизняний потенціал та створити сприятливий інвестиційний клімат, щоб залучати міжнародні інвестиції, розвивати бізнес, створювати робочі місця та виробляти конкурентоспроможну продукцію. Як приклад, відкриття ТОВ «Білоцерківський завод препаративних форм» компанії «Альфа-Смарт Агро». Даний завод вироблятиме мікродобрива та засоби захисту рослин.

Розвиток аграрної сфери повинен забезпечуватися шляхом інноваційно-інвестиційного зміцнення матеріально-технічної бази аграрного сектору, впровадження екологічно безпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій.

УДК 338.43(477):005.59

ШПАК М.В., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

kafsovn.polit.@ukr.net.

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ І ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Незважаючи на бадьорі звіти вітчизняних чиновників і політиків про значні успіхи вітчизняного АПК в перебудові його на ринкові засади функціонування, насправді нові методи, а головне – нові підходи до організації виробничо-господарської діяльності в